

**PRŮVODCE PRO MLADÉ
SVĚTEM ŘEMESEL,
ŘEMESLNÝCH PROFESÍ
A ŘEMESLNÍKŮ**

OBSAH

- VÍTEJTE V PROJEKTU CYFE
- PRŮVODCE SVĚTEM ŘEMESEL, ŘEMESLNÝCH PROFESÍ A ŘEMESLNÍKŮ
- PŘEHLED ROZMANITÉHO A KREATIVNÍHO SVĚTA ŘEMESEL
- MATERIÁLY A PŘÍBĚHY SKUTEČNÝCH ŘEMESLNÍKŮ
- DŘEVO
- KOV
- SKLO
- KERAMIKA
- PŘÍRODNÍ VLÁKNA
- KÁMEN
- STAROVĚKÉ ŘEMESLNÉ TRADICE: ZKOUMÁNÍ BOHATÉHO DĚDICTVÍ JAKO PŘÍLEŽITOSTI PRO BUDOUCNOST
- ŘEMESLA JSOU DYNAMICKÁ A VZRUŠUJÍCÍ
- ŘEMESLA JSOU EXKLUZIVNÍ A VZÁCNÁ
- ŘEMESLA A KURIOZITY
- POCHOPENÍ SADY NÁSTROJŮ PRO ŘEMESLNÍKY
- ZÁVĚR

VÍTEJTE V PROJEKTU CYFE

Projekt CYFE si klade za cíl změnit myšlení o řemeslech a zlepšit znalosti mezi pracovníky s mládeží, pedagogy a následně i mladými lidmi o místě a roli tradičních a uměleckých řemeslných profesí v současné společnosti.

Slyšeli jste někdy o řemeslech?

Přemýšleli jste někdy o roli řemesel v naší společnosti?

Dokážete si rychle vzpomenout na nějaké řemeslníky nebo řemeslnice, které znáte?

Přemýšleli jste někdy o tom, že se stanete řemeslníkem?

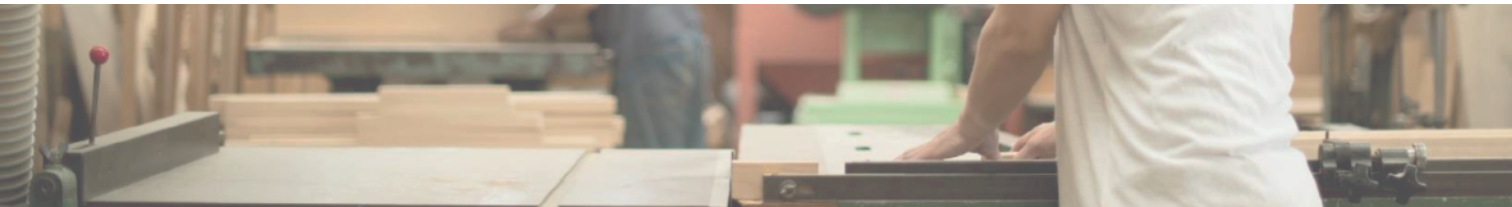
Projekt CYFE si klade za cíl poskytnout cenné a rozmanité informace o některých hlavních profesích v různých řemeslných oblastech a vytvořit základ pro budoucí generaci kvalifikovaných řemeslníků. Má také v úmyslu zvýšit povědomí mezi mládeží o důležitosti řemesel v naší společnosti tím, že:

- znovu propojí mladé lidi se sektorem profesionálních řemesel;
- posílí úlohu řemesel při budování udržitelnější, inkluzivnější a odpovědnější společnosti;
- ukáže, že řemesla jsou příležitostí pro mladé z hlediska zaměstnání, seberealizace a osobní kreativity;
- připomene, že řemesla jsou zrcadlem kulturního dědictví a kulturní rozmanitosti;
- poskytne cenné informace o profesi, materiálech a možnostech vzdělávání.

K dosažení hlavních cílů projektu se partnerské organizace zaměřují na rozvoj následujících hlavních výstupů:

- příručka pro pracovníky s mládeží a pedagogy, aby lépe poznali řemeslné profese se zkušenostmi od skutečných lidí;
- tato příručka – pro mladé lidi – jako konceptualizace pro pochopení obsahu her – digitálních a deskových;
- prohlídky virtuální reality pro mladé, kde se dá cestovat, vstupovat do dílen a poslouchat svědectví různých řemeslníků.

PŘIPOJTE SE K NÁM A DOZVÍTE
SE VÍCE O TOMTO NEUVĚŘITELNÉM
SVĚTĚ ŘEMESEL V EVROPĚ!

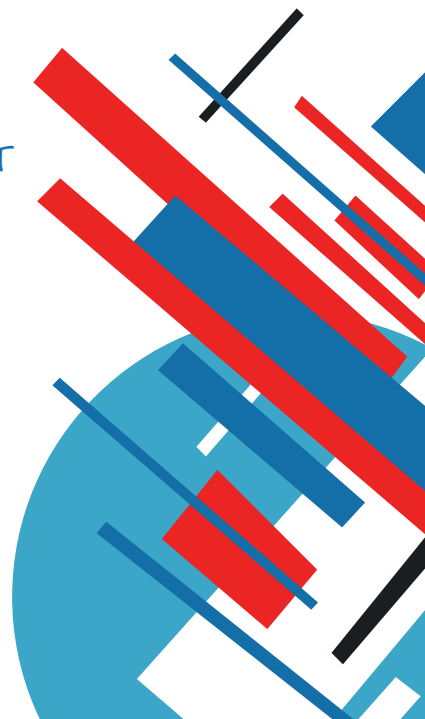
PRŮVODCE SVĚTEM ŘEMESEL, ŘEMESLNÝCH PROFESÍ A ŘEMESLNÍKŮ

Tato příručka si klade za cíl poskytnout mladým lidem znalosti a učební obsah a seznámit je s řemeslnými dovednostmi. Tento průvodce, založený na komplexní příručce CYFE pro pracovníky s mládeží a pedagogy, je zamýšlen jako přístupný a jednoduchý návod, který mladým lidem poskytne znalosti o řemeslech, pracovních materiálech a příklady osobních příběhů, a to proto, aby se cítili motivováni a připraveni zahrát si Toolkit Games!

POJĎME SE SPOLEČNĚ PONOŘIT
DO SVĚTA ŘEMESEL!

Ačkoli je obtížné definovat řemesla v různých zemích, je obecně přijímáno, že řemesla jsou zastoupena samostatně výdělečně činnými profesionály nebo mikrostrukturami využívajícími specifické dovednosti a techniky, které byly pečlivě vyvíjeny v průběhu staletí a používány k přeměně surovin.

Řemesla jsou tradičním prostředkem k ručnímu vytváření a výrobě jedinečných kusů nebo malých sérií nebo restaurování stávajících. Zahrnují mnoho činností a jsou často spojeny s malosériovou výrobou a tvorbou speciálních, jedinečných předmětů.

PŘEHLED ROZMANITÉHO A KREATIVNÍHO SVĚTA ŘEMESEL

Na globálním trhu jsou řemesla špičkovými profesemi a představují spolehlivou a udržitelnou možnost kariéry.

VÍTE, KDO JSOU ŘEMESLNÍCI?

Většina řemeslníků jsou podnikatelé, jejichž živnost se vyznačuje podstupováním rizika, potřebou investic, inovacemi, výzkumem a přizpůsobováním se chování spotřebitelů. Na globalizovaném trhu představují řemesla malovýbu, kulturní heterogenitu a vysokou kvalitu.

Věděli jste, že...

v průběhu staletí prokázali řemeslníci svou vysokou míru přizpůsobivosti změnám ve světě, zájmům lidí a potřebám trhu? Díky své adaptabilitě a tvůrčí schopnosti řemeslníci v posledních letech integrovali nové trendy a technologie, včetně těch digitálních.

A JAKÉ JSOU HLAVNÍ TRHY SE ZÁJMEM O ŘEMESLNOU VÝROBU?

Řemesla jsou úzce spjata s luxusním průmyslem, módou, interiérovým designem, cestovním ruchem a ochranou stavebního dědictví a lidové architektury. Jejich produkce živí ekonomiku masových maloobchodníků, obchodních domů, nezávislých maloobchodníků, internetových obchodů, architektů, designérů a kurátorů kulturního dědictví. Jejich konečný spotřebitel tedy může být soukromý nebo profesionální.

Věděli jste, že...

řemeslné profese představují stabilní a trvalou příležitost k zaměstnání? Podle studie The International Market Analysis Research and Consulting Group: „Velikost evropského trhu ručních prací dosáhla v roce 2022 hodnoty 223 miliard Eur. Do budoucna IMARC Group očekává, že do roku 2028 dosáhne trh 413 miliard Eur, což bude vykazovat tempo růstu (CAGR) ve výši 9,6 % v letech 2023–2028.“

JAKÝ JE DOPAD ŘEMESEL NA UDRŽITELNOST PLANETY?

Většina řemeslníků si zakládá na ekologických metodách, přírodních a místních materiálech nebo dokonce na recyklovaných materiálech; omezují odpad, podporují místní ekonomiky, podporují sociální soudržnost a prosazují odpovědnou výrobu. Proto mají řemesla významný vliv na udržitelný rozvoj. Tímto způsobem mohou řemesla konkrétně hrát velmi pozitivní roli v udržitelnosti planety: snižováním chudoby, rozvojem blahobytu, odpovědnou spotřebou, inovacemi, menším dopadem na změnu klimatu a využíváním čisté energie.

Věděli jste, že...

řemeslné profese se vyznačují postupy, které splňují požadavky Agendy 2030 cílů udržitelného rozvoje? Tento program Organizace spojených národů (undp.org) byl přijat v roce 2015 „jako všeobecná výzva k akci k ukončení chudoby, ochraně planety a zajištění toho, aby do roku 2030 všichni lidé měli mír a prosperitu.“ Cíle Agendy 2030 jsou reprezentovány prostřednictvím Cílů udržitelného rozvoje, známých také jako globální cíle, a řemesla jsou zcela v souladu s touto globální agendou!

JAK MŮŽEME KATEGORIZOVAT SVĚT ŘEMESEL?

Sektor řemesel je neuvěřitelně široký. Zahrnuje umělecká i současná řemesla, tradiční řemesla i tradiční stavební řemesla. Francouzský národní institut řemesel (INMA) čítá 16 kategorií a 281 profesí (Institut National des Métiers d'Art, 2016), seznam, který lze považovat za referenční. Bez ohledu na kategorii musí mít řemeslníci dovednosti a know-how, které vyžadují roky učení a praxe.

Věděli jste, že...

řemesla se běžně dělí podle materiálů, které řemeslníci díky svým dovednostem přetvářejí a zpracují? Některé další kategorie (hudební nástroje, přírodní vlákna) jsou organizovány jinak a vyžadují znalost práce s více než jedním materiálem.

POJĎME TEDY SPOLEČNĚ PROZKOUMAT RODINY ŘEMESEL, KONKRÉTNÍ PROFESE A DOVEDNOSTI!

MATERIÁLY A PŘÍBĚHY SKUTEČNÝCH ŘEMESLNÍKŮ

V této sekci prozkoumáme svět řemesel prostřednictvím různých materiálů, které řemeslníci přetvářejí a pracují s nimi. Dozvíte se více o každém materiálu, jak se s ním dá pracovat, a také se seznámíte se skutečnými příběhy řemeslníků, kteří s danými materiály pracují.

Je důležité zdůraznit, že řemeslníci obvykle pracují s konkrétním materiálem a rozvíjejí své vlastní dovednosti v umění porozumět, prozkoumat a transformovat tento materiál. Někteří profesionálové však při výrobě například šperků z kamenů a kovu nebo hudebních nástrojů z přírodních vláken či dřeva pracují s více než jedním materiálem.

DŘEVO

Lidé vždy používali dřevo ke zlepšení svých životních podmínek: k topení, k úkrytu, k práci, k cestování, ke skladování, bydlení a ke zdobení.

Řemesla, dřevostavby, květinářství, kolová vozidla, nábytek, lodě, hudební nástroje, malované dřevěné panely, nářadí a mnoho dalšího uspokojí potřeby a vkus každého.

Každý region nabízel různé druhy dřevin, které se proměňovaly podle společenského postavení, epochy a stylu. Pozorujeme-li obrázky dřevěných staveb, nábytku nebo předmětů, snadno pochopíme, ve kterém regionu byly vyrobeny. Obliba dřeva ve 20. století klesla, protože jiné materiály se staly dostupnějšími. Přesto, s ohledem na výzvy lidstva v oblasti udržitelnosti, zůstává dřevo jedním z nejpřirozenějších materiálů. S vědomím toho, jak moc stromy přispívají k sekvestraci uhlíku a k omezení globálního oteplování, se však zvyšuje povědomí o potřebě využívat dřevo udržitelným způsobem.

Dřevařská řemesla skrývají širokou škálu profesí a proces přeměny dřeva na dřevěný artefakt zahrnuje různé techniky.

PROFESE

Tesař, schodař, řezbář, soustružník, dřevosochař, truhlář, loďař, loutnista, nástrojař, truhlář, ikonograf, dřevorytec, restaurátor nábytku atd.

AKCE

Řezání, montáž, gravírování, pálení, lakování, soustružení, broušení, hlazení, leštění, laminování, dokončovací práce, vrtání, měření atd.

SEKTORY

Stavebnictví, interiérový design, hudební nástroje, volný čas, móda, muzea, památková péče, hudebníci, hračky atd.

NÁSTROJE

Ruční pily a motorové pily se používají pro řezání v různých tvarech a velikostech podle účelu řezání. Pracovní stůl a pilové koně potřebují truhláři k většině svých ručních prací, stejně jako hoblíky na odězávání dřevěných vláken, pro tvarování a vyhlazování dřeva, či brusky na jeho hlazení, leštění nebo čišťení. K montáži se používají kladiva, paličky, vrtačky a šroubovací pistole a čtvercové a svinovací metry pro měření a značení.

Oscar Hurup Larsen, *Dánsko* Stavitel lodí

Jsem učeň stavitele lodí. Dánsko je obklopeno vodou a já pocházím z Holbæku, přístavního města s loděnicí, kde jsem se poprvé vyučil řemeslu. Této profesi jsem se začal věnovat, když mi bylo 17 let, nejdříve jen jako metař v lodní dílně Národního muzea. Poté jsem se zde plavil s dánskou školní lodí a pak jsem pokračoval jako řemeslnický učeň.

"O lodě se zajímám už mnoho let, ale zpočátku mě zajímalo pouze plachtění."

„Nejvíc vzrušující na této profesi považuji to, že zachováváme staré řemeslo a pokračujeme v tradici – jinak by bylo zapomenuto.“

KOV

Kovy se používaly již od pravěku a vzhledem k jejich ústřednímu významu pro lidstvo byly dějiny rozděleny na dobu měděnou, dobu bronzovou a dobu železnou. Používá se po mnoho staletí v různých podobách i v různých měřítcích: od každodenních nástrojů (kuchyňské předměty, zbraně, brnění) až po luxusní předměty a nejnověji také produkty v leteckém průmyslu a obnovitelné energii.

Pro řemesla lze kovy seskupit podle jejich chemických složek, technik používaných pro zpracování, společných charakteristik, jako je bod tání, tvrdost a tažnost a tržní hodnota.

Kov je vysoce udržitelný, přičemž některé kovy, jako je ocel, jsou recyklovatelné a mají dlouhou životnost. Snižuje množství surovin potřebných k výrobě, výrazně snižuje spotřebu energie a snižuje emise skleníkových plynů. Pomáhá také chránit přírodní zdroje a snižovat množství odpadu.

Různé kovy se používají pro různé účely: řemeslníci někdy pracují pouze se specifickými kovy nebo v některých případech s jedinečnými dovednostmi a technikami aplikovanými na jiné typy kovů.

PROFESE

Kovář, stříbrník, zlatník, šperkař, zvonař, sochař, hodinář, minciř, rytec kovů, gilošový mistr, restaurátoři kovů, puškař atd.

SEKTORY

Interiérový design, průmyslový design, kuchyňské pomůcky, produkty ve stavebnictví a památkové péči, letadla, technologie obnovitelných zdrojů energie atd.

AKCE

Odlévání, soustružení, drátkování, svařování, pájení natvrdo a pájení, rytí, třískové vyřezávání, zlatení, smaltování, ražení nebo lisování kovů atd.

NÁSTROJE

Od doby, kdy člověk začal používat kovy, byl nejdůležitějším nástrojem oheň. Potom kladivo, jako nejstarší a nejdůležitější nástroj používaný pro obrábění kovů. Pilníky se používají k odstranění jemného množství materiálu, k vytvoření hladkých hran a vyhlazení hrubých povrchů na kov. Pilka na železo je ruční pila, zatímco pila na štípání je strojová pila s kulatým kotoučem. Bruska slouží k tvarování a leštění kovových povrchů. Kleště se používají k držení a manipulaci s malými kusky kovu. Kovadliny se používají při vytlučkání tvarů a křivek do kovu. Nejtypičtějšími nástroji jsou svěrák a posuvné pravítko. Svařovací hořák pomáhá spojovat kusy kovu dohromady atd.

Arlindo Moura, **Portugalsko**
Filigrán

Pocházím z rodiny klenotníků. Přesně tak, já jsem šestá generace šperkařů a jako taková jsem sledovala práci rodiny se specializací na filigrán. Vášen přišla od mého dědečka, který mi předal dovednosti. Dodnes je aktivním a zapáleným učitelem jak v rodinné dílně, tak v odborné šperkařské škole.

„Na zlatě je dobré, že většina zlata je recyklována a znovu použita. Je výsledkem procesů odlévání nepoužitých a prodaných rozbitých děl. Trh se zlatem je proto trhem, který je do značné míry založen na cirkulární ekonomice a opětovném použití. Dnes se těží velmi málo zlata.“

„Nedávno jsem dělala filigránové šaty se známou módní návrhářkou, která zastupovala Portugalsko na Dubai Expo.“

SKLO

Sklo je jeden z nejstarších materiálů, které lidstvo zná, přičemž jeho první zaznamenané použití se datuje do roku 3500 před našim letopočtem. Zpočátku se sklo vyrábělo ze směsi písku, popela a vápna zahřáté na velmi vysokou teplotu. Tato kombinace může být roztavena a ochlazená za vzniku pevného, čirého materiálu.

V moderním světě se široce používá pro interiérový design, nádobí a umělecká díla, ale také pro okna, čelní skla, lékařské vybavení a kabely z optických vláken.

Udržitelnost skla téměř nemá obdoby: je to energeticky účinný materiál a vynikající izolátor, který umožňuje menší spotřebu energie na vytápění a chlazení. Lze jej roztavit do nekonečna, a tak recyklovat. Je vysoce odolný, protože vydrží staletí. Přebírá tvar a průhlednost, kterou si jeho tvůrce přeje, a odráží světlo, čímž snižuje potřebu umělého osvětlení. Sklo je přírodní, plně recyklovatelný a ekologický materiál.

Sklo je vyrobeno přírodou; vzniká při střetu písku, zejména oxidu křemičitého, a ohně.

PROFESE

Sklář, dekorátér skla, foukač skla atd.

SEKTORY

Interiérový design – nádobí, nábytek, osvětlení a umělecká díla, móda – výroba skleněných perliček a šperků, architektura – výroba vitráží atd.

AKCE

Foukání skla, tvarování skla, lampárna, výroba skleněných perliček, barvení skla, rytí skla atd.

NÁSTROJE

Sklářská píšťala se používá pro tvarování skla foukáním. Skleněná hůl murrine (tyče řezané v příčných řezech pro odhalení vzorů) vytvářejí složité vzory s velkými detaily. Ve sklenářské dílně najdete různé zvedáky, pinzety, podložky a nůžky, soustruhy a kotouč pro gravírování a leštění skleněných kusů, frézy, brusky, vrtáky atd.

Anuschka Bayens, **Belgie**
Sklář

Moje práce se točí kolem 3 hlavních os: umělecká tvorba designových předmětů, interiérové dekorace a tvorba šperků. Pracuji se sklem ve všech jeho podobách, teplých i studených. Skleněné perličky vyrábím foukačkou. Praktikuji foukání skla, které mi umožňuje dát sklu a skleněnému odlitku objem a vytvořit dutý nebo plochý předmět v závislosti na dostupném povrchu. Dělán také rytiny na sklo, které ho zdobí.

„Bylo to kouzlo roztaveného skla a jeho nekonečné možnosti tvorby, co mě o pár let později přivedlo k rozhodnutí věnovat se této práci na plný úvazek.“

„Každému mladému člověku, který se zajímá o mé řemeslo, bych doporučila absolvovat školu a poté pokračovat ve školení návštěvou maximálního množství dílen nebo aktivních sklářských řemeslníků. Jen tak je možné objevit různé techniky a vybrat si tu, která pro vás funguje nejlépe.“

KERAMIKA

Keramika je přírodní materiál extrahovaný z půdy, který lidé používají po více než 25 století k ukládání potravin a tekutin, stavění přístřešků a vytváření objektů. V přírodě můžeme najít různé jíly používané k výrobě keramiky podle různé úrovně reliéfu a minerálů a organických zbytků, které obsahují. Čím více budete stoupat do hor, tím tvrdší bude hlína a tím lépe bude odolávat vysokoteplotním glazurám.

Výrobky z hlíny a keramiky jsou udržitelné zdroje, protože jsou vyrobeny z přírodních a recyklovatelných materiálů. Keramika je energeticky účinná, používá se k akumulaci a udržení tepla a regulaci vlhkosti v budovách s keramickými materiály. Přeměna jílu při vysokých teplotách však spotřebovává mnoho energie – ne podle cílů udržitelnosti. Keramika je bezpečná a netoxická a vhodná pro potravinářské a nápojové použití.

Rozmanitost výrobků z keramiky po celá staletí po celé Evropě vypráví o naší historii a zdůrazňuje mimořádnou rozmanitost našich kultur.

PROFESE

Keramik, kachlář, cihlář, kamnář, výrobce šperků atd.

SEKTORY

Keramika, šperkařství, architektura, interiérový design, stavebnictví (dlaždice, střešní ozdoby) atd.

AKCE

Točení z hlíny, rytí, vypalování hlíny v pecích, glazování, malování hlínou atd.

NÁSTROJE

Vykrajovátko na hlínu, ořezávače hlíny, stuhy, nástroje se smyčkou, rašple, jehlové nástroje k vyřezávání a tvarování hlíny, paletové nože k natírání hlíněné barvy, sochařské a řezbářské nástroje, pece k vypalování hlíněných produktů, hrnčířský kruh. Válečky k rozvlečení hlíny na tenké pláty pro výrobu desek, dlaždic atd.

Annarita Capuano, **Itálie**
Studený porcelán

Vyrábím výrobky ze studeného porcelánu. Většinou interiérové dekorace a šperky, například panenky, rám s květinami, košíky, girlandy atd. Vždy mě obecně přitahovalo umění, ale rozhodla jsem se vystudovat sportovní vědu. Po mnoha letech provozování posilovny se moje přirozená náklonnost k umění projevila natolik, že u mě nakonec vyhrála. Bylo mi 33, když jsem začala tvořit se studeným porcelánem. Jako všem umělcům mi trvalo mnoho let, než jsem se zdokonalila, a mám pocit, že tento proces zlepšování probíhá dodnes.

„Hlavním materiálem, který používám, je studený porcelán. Je to tvrný materiál, který tvrdne bez potřeby pece. Po zaschnutí získá vzhled podobný klasickému porcelánu.“

„V procesu modelování se spoléhám hlavně na svou ruku a příležitostně na tradiční nástroje.“

TEXTIL

Od počátku civilizace je textil nezbytnou součástí lidského života. V minulém století začala přírodní vlákna nahrazovat syntetická vlákna, jako je umělé hedvábí, nylon a akryl. V dnešní době jsou kusy vyrobené ze syntetických vláken často levnější. Skutečné náklady na jejich použití jsou však hrazeny znečištěním, které způsobují během výroby, skutečností, že nejsou biologicky rozložitelné a vysokými náklady na recyklaci.

Přírodní vlákna jsou obnovitelné, biologicky odbouratelné materiály, které mají potenciál být dlouhodobě udržitelné. Lze je znovu pěstovat a sklízet s minimálním dopadem na životní prostředí a často se vyrábějí s menšími energetickými vstupy než syntetická vlákna. Přírodní vlákna se také obvykle vyrábějí pomocí tradičních technik, které jsou často pracnější, ale šetří energii a zdroje.

Udržitelnost textilu závisí na způsobu jejich zpracování, protože některé procesy mohou zahrnovat použití chemikálií, jako jsou pesticidy nebo jiné potenciálně škodlivé materiály.

PROFESE

Přadleny, tkadleny, gobelínky, barvení vláken jako modrotisk, vyšivači, plstěnci, malíři na textil, restaurátoři textilií atd.

SEKTORY

Kulturní dědictví, módní design, interiérový design, umělecký trh, kostýmní design, design doplňků atd.

AKCE

Předení/točení, tkání, pletení, háčkování, uzlování, plstění, fritování, splétání, modrotisk, sítotisk, vazba, vyšívání, šití, krejčovství, quiltování, řasení atd.

NÁSTROJE

Mykací hřeben se používá k oddělení a zarovnání proteinových vláken. Kolovrat a vřetenou slouží ke sprádní vláken do přže. Tkalcovské stavy jsou nezbytné k přeměně přže nebo nití na látku. Cívky přže se používají k ukládání přže při tkaní. Další nástroje důležité při výrobě textilu jsou: jehly na plstění, pletací jehlice, plstěná podložka používaná k ochraně povrchů při plstění jehlou, vyšivačí obruče k natahování přírodních tkanin při vyšívání atd.

Paulina Adamska, **Polsko**
Košíkář

Kombinuji několik různých profesí. Především jsem zakladatelem organizace Serfenta, což mi umožňuje spojit své dovednosti a kvalifikaci do uceleného celku. Vystudovala jsem kulturní antropologii, zodpovídám za výzkumné procesy související s ručními pracemi a jsem také lektorkou uměleckých ručních prací.

„Proces tvorby v mé profesi závisí na technice a materiálu, ale vždy začíná výběrem a vhodnou přípravou materiálu. Existuje mnoho technik splétání, které vám umožňují získat různé formy a vzory.“

„Jsem si vědoma toho, že to, co je pro mladou generaci nejcennější, je zkušenost s řemeslem. Dotknout se mnoha různých materiálů a zjistit, jak se chovají.“

KÁMEN

Kámen byl jedním z prvních materiálů používaných k výrobě nástrojů, konstrukcí, hrobek a náboženských předmětů, protože byl vždy snadno dostupný a přístupný lidem. Přírodní kámen vznikl před milióny let, kdy Země byla jen koulí minerálních plynů. Tyto plyny kondenzovaly a tuhly, aby vytvořily svět, který známe dnes, když se začaly ochlazovat. Přírodní kámen byl vyvinut během tohoto chladícího procesu a jeho vznik je silně spojen s přítomností minerálů. To vysvětluje, proč jsou v jiných částech naší planety dostupné různé typy kamenů s odlišnými vlastnostmi a proč se je řemeslníci naučili používat různými způsoby podle území a vlastností kamene.

Kámen je vysoce udržitelný materiál. Jeho odolnost a dlouhá životnost (může vydržet staletí s minimální údržbou) z něj činí nákladově efektivní volbu pro stavební materiály.

V přírodě se můžeme setkat s různými druhy kamenů: vápenec, mramor, břidlice, žula, drahokamy a polodrahokamy včetně diamantů, smaragdů, rubínů a safírů.

PROFESE

Sochař, restaurátor kamene, obkladač, šperkař, řezbář, mozaikář, výrobce náradí, kameník, řemeslník pracující různými technikami, jako je suché kamenné zdivo, obloukové zdivo nebo kamenné střechy atd.

SEKTOR

Kulturní dědictví, architektura, krajinářský design, interiérový design, strojírenství, luxusní průmysl, restaurování a konzervace, umění atd.

NÁSTROJE

Ocelové dláto v různých velikostech a tvarech, kladivo, bruska s rotačním kotoučem pro řezání, diamantové kotoučové pily pro řezání kamene, brusné kameny, brusky a lešticí kotouče pro leštění atd.

AKCE

Řezání, diamantové řezání, leštění brusným kamenem, ruční vyřezávání, pískování, broušení kovovými kotouči nebo diamanty, leštění – kde se lešticí prášky a sloučeniny, jako je karbid křemíku, natlačí na povrch; nebo v případě lesklého povrchu nanesením nátěru, např. polymeru, který dodá kameni přidány lesk atd.

Serge Moret, Francie
Kameník a sochař

Jako kameník pracuji 45 let. Před 30 lety jsem založil vlastní firmu. Nyní trénuji mladé i ne tak mladé, organizuji stáže a jsem 30 let členem školní zkušební poroty.

„Práce s kamenem je velmi komplikovaná, protože se jedná o velmi rozsáhlý sektor. Vyrábím převážně krby a schodiště. Pracuji také na budovách, restauruji a hodně pracuji na historických památkách, jako jsou katedrály a hrady. Příležitostně dělám i pohřební památky... v mé profesi se toho děje hodně.“

STAROVĚKÉ ŘEMESLNÉ TRADICE: ZKOUMÁNÍ BOHATÉHO DĚDICTVÍ JAKO PŘÍLEŽITOSTI PRO BUDOUCNOST

Když se snažíme porozumět jedné civilizaci a vědět o ní více, hledáme její kulturní dědictví – sbírku artefaktů, předmětů, nástrojů, produktů a specifické znalosti, dovednosti a tradice, které v té konkrétní době lidé sdíleli jako komunita. V současné době stojíme před výzvou zachovat naše evropské kulturní dědictví. Řemeslná tvorba je jedním ze způsobů, jak zviditelnit kulturní dědictví s kulturní a ekonomickou hodnotou. (Leal Filho & Rayman-Bacchus, 2019)

Když mluvíme o řemeslech, je nezbytné porozumět tomu, že řemeslo upřednostňuje práci člověka před prací strojů. To se odráží ve specifických dovednostech a postojích, které se v řemeslné výrobě liší od strojní a mechanické práce. Pokud jde o dovednosti, musí řemeslník zvládnout technologii i nabýt praktických zkušeností. Pokud jde o postoje, řemeslník musí mít oddanost práci, starost o společné zájmy a zvidavost. (Klarenbeek, 2022)

Víte, že řemeslo můžete provozovat jako obchod nebo hobby?

Zruční nadšenci považují řemesla za formu trávení volného času, zatímco při podnikání mají řemesla za cíl generovat příjem. Každý řemeslník musí zvážit své podnikatelské dovednosti. Řemeslné podnikání se také liší od obecného podnikání, pokud jde o čas (potřebují více času na finalizaci produktu pomocí rukou ve srovnání s jinými podnikateli, jejichž výroba je díky použití strojů efektivnější), produkty (obvykle vyráběné ručně) a kreativitu (protože jejich výrobky typicky zahrnují tradice a kulturní aspekty). (Klarenbeek, 2022)

Víte, co lidi motivuje k řemeslu?

Sennet (2009, převzato z Klarenbeek, 2022) naznačuje, že řemeslník se zabývá řemeslem pro ně samotné. Tato široká definice zahrnuje faktory, jako je potřeba naplnění, změna kariéry nebo touha kreativně se vyjádřit prostřednictvím své práce. (Klarenbeek, 2022)

Řemeslníci jsou motivováni na jedné straně k lepšímu dosažení své autonomie a uspokojení z práce a na druhé straně k zachování řemeslných postupů a kulturního dědictví. (Anglie, 2021)

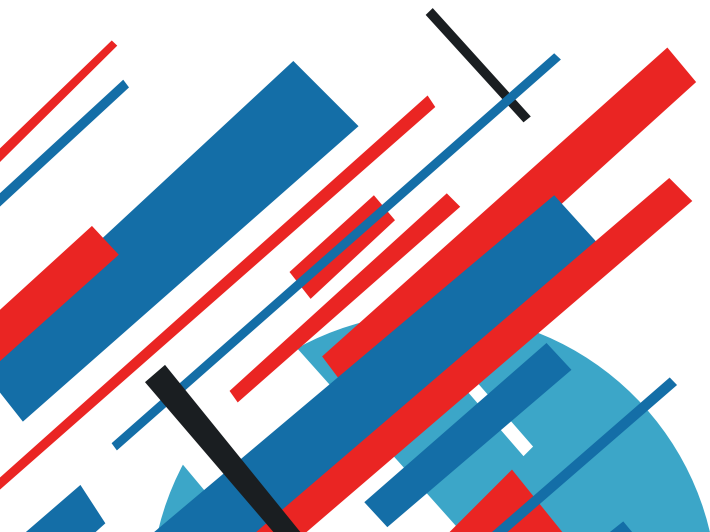
Víte, že váš pro řemesla obvykle řemeslníkům napomáhá v práci?

Obvykle je na začátku představa, že řemeslo je sektor, který je ekonomicky „těžké“ udržet kvůli nejisté práci (Anglie, 2021). Jakmile však řemeslník začne pracovat, jeho vášně pro řemeslo se obvykle – ve srovnání s podnikatelskými přístupy - zvýrazní a projeví se jako vysoká motivace k pokračování a zlepšování dovedností a znalostí potřebných k životu a vydělávání peněz řemeslem. Bylo by velmi komplikované být řemeslným profesionálem bez vášně pro řemeslo.

Víte, že se můžete učit a trénovat své řemeslné dovednosti s profesionály?

V různých zemích a městech můžete najít širokou škálu škol, školicích kurzů a workshopů, kde si můžete vybrat kurzy práce s konkrétním materiálem nebo technikou. Jak jste pochopili ze svědectví uvedených v tomto průvodci, většina profesionálů kombinuje praktické učení s procesem teoretického učení, aby zlepšili své znalosti a dovednosti a pracovali jako profesionálové a řemeslo pro ně nebylo jen koníček. Po školení ve škole odborníci vždy doporučují absolvovat stáž v konkrétní odborné dílně, kde se naučíte řemeslu v reálném kontextu.

Chcete-li získat podrobnější informace o školách a dílnách v České republice, Belgii, Francii, Portugalsku, Polsku, Itálii a Dánsku, můžete se podívat na „Průvodce CYFE pro pracovníky s mládeží a pedagogy.“

ŘEMESLA JSOU DYNAMICKÁ A VZRUŠUJÍCÍ

Řemeslná zručnost je důležitou součástí mnoha průmyslových odvětví a řemesel a je to dovednost, která vyžaduje trpělivost a praxi. Učit se a ovládat řemeslo je často velmi obohacující a může být zdrojem hrdosti. Řemesla nám dávají příležitost pracovat rukama pomocí tradičních technik a pocit uspokojení, který plyne z vytváření něčeho od začátku!

Řemesla jsou způsobem, jak se kreativně vyjádřit, experimentovat s novými materiály a vytvořit něco jedinečného a smysluplného. Díky řemeslům můžeme realizovat své nápady, rozvíjet svůj osobní příběh nebo také zakládat tvůrčí trhy. Řemesla vedou k vyjádření vlastní individuality i osobních zájmů. Tvoření může být způsob, jak si odpočinout, spojit se s ostatními nebo se naučit nové dovednosti. Řemesla mohou být také použita k oslavě zvláštních příležitostí nebo k budování komunity. Řemesla jsou stále se vyvíjející formou vyjádření, kterou lze použít k pozitivnímu ovlivnění světa.

Na globálním trhu představují řemesla odpovědnou a udržitelnou možnost. Podporou výroby ručně vyráběných předmětů zákazníci pomáhají udržovat naživu tradiční techniky a uchovávat kulturní dědictví. To také přispívá k místní ekonomice, protože příjem vytvořený řemeslníky je utrácen v rámci lokální komunity, což zase pomáhá vytvářet pracovní místa a stimulovat místní ekonomiku. Kromě toho jsou řemeslné výrobky často vyráběny z přírodních a recyklovaných materiálů, díky čemuž jsou šetrnější k životnímu prostředí než sériově vyráběné zboží. Ve společnosti a na území, kde působí, se ukázal význam řemeslníků, jejichž know-how a technické dovednosti jsou zákazníky na trhu vysoce ceněny. Znalosti získané a uchované řemeslníky se tak stávají zásadními pro přežití řemeslného know-how a dovedností a jejich dlouhodobou udržitelnost.

ŘEMESLA JSOU EXKLUZIVNÍ A VZÁCNÁ

Řemeslná výroba hraje klíčovou roli při vytváření a výrobě exkluzivních, vysoce hodnotných produktů, a i proto je nezbytné zachovat a náležitě předávat know-how a dovednosti řemeslníků. To je zvláště důležité pro každodenní praxi. V době, kdy globalizace vyžaduje přemístění výrobních procesů a technologie automatizuje několik pracovních úkolů, pestrý svět řemesel, kde ruční schopnosti a dovednosti řemeslníků nelze replikovat, napodobovat nebo standardizovat, se stává pro ekonomiku nesmírně důležitým.

Řemeslníci a produkty, které vytvářejí, jsou součástí místní identity a kultury, protože jsou zakořeněny a vyjadřují tradici místa, kde jsou vyrobeny. Kromě toho řemesla svými jedinečnými výrobky vytvářejí pocit hrdosti a uznání, čímž také podporují místní průmysl.

Řemesla jsou navíc klíčovým prvkem pro uchování kulturních aspektů místa a vytváření hmotného kulturního dědictví, což poskytuje základ pro kulturní turistiku. Řemesla jsou také hlavní hnací silou místního hospodářského rozvoje a sociálního začlenění ve znevýhodněných komunitách, protože vytvářejí pracovní místa a poskytují příležitosti k ekonomické diverzifikaci.

Tradiční řemesla lze také využít k podpoře sociální soudržnosti a budování míru, protože jsou zdrojem identity a hrdosti a prostředkem mezikulturního dialogu. A konečně, řemesla mohou být mocným nástrojem ke zvýšení povědomí o důležitosti udržitelného rozvoje. Výrobní procesy jsou často úzce spjaty s životním prostředím, díky čemuž jsou řemeslníci klíčovým prvkem v ochraně životního prostředí a v boji proti změně klimatu. Řemesla umožňují použití místních a recyklovaných materiálů, čímž se sníží dopady na životní prostředí spojené s výrobou zboží.

Na společenské úrovni činnost řemeslnických organizací pomáhá zachovat jedinečnost a exkluzivitu dědictví a kultury území, kde se nacházejí, odráží tradici tohoto regionu, know-how a schopnosti jeho obyvatel a pomáhá zachovat tuto jedinečnou zásobárnu kompetencí a know-how.

Řemesla zakořeněná v daných místech také odrazují mladé lidi opustit území a hledat příležitosti jinde. Území mají důležité kulturní dědictví předávané z generace na generaci a řemeslná dovednost toto dědictví často zachovává a pomáhá udržovat pocit identity a sounáležitosti v místní komunitě. Tím, že poskytuje místním obyvatelům příležitost učit se, uchovávat a praktikovat svá kulturní řemesla, dává mladým lidem alternativu k opuštění svých domovů a povzbuzuje je, aby zůstali a přispívali ke své místní komunitě.

#1

Všimli jste si někdy, že některé vaše šperky nebo venkovní socha zezelenaly? To znamená, že tento kovový předmět obsahuje určité množství mědi. Když měď reaguje s kyslíkem, oxiduje a vytváří zelenomodrou vrstvu, která chrání kov před další korozí!

#2

Někteří evropští skláři se rozhodli pro udržitelný přístup a používají recyklované sklo, sbírají běžné skleněné lahve a zpracovávají je tak, aby vytvářely specifické a proporcionální tvary!

#3

Kámen je přírodní materiál a jeho tvorba je silně spojena s přítomností minerálů. To vysvětluje, proč jsou v jiných částech naší planety dostupné různé typy kamenů s odlišnými vlastnostmi a proč se je řemeslníci naučili používat na různých místech různými způsoby.

To se však změnilo díky pokročilé přepravě kamene, která je ale na dlouhé vzdálenosti nákladná a neudržitelná!

#4

Výrobky z hlíny a keramiky jsou považovány za udržitelné zdroje, protože jsou vyrobeny z přírodních a recyklovatelných materiálů. Přeměna hlíny při vysokých teplotách však spotřebovává mnoho energie, což se neslučuje s cíli udržitelného rozvoje!

POCHOPENÍ SADY NÁSTROJŮ PRO ŘEMESLNÍKY

„The Craftsmen's Toolkit“ je pečlivě sestavený balíček navržený tak, aby mezi mladými lidmi podnítl vášň pro řemesla. Jeho jádrem je vtipný a bystrý průvodce, který zve mladé lidi k prozkoumání podmanivého světa řemesla. Tento průvodce hladce spojuje vtip a moudrost a nabízí hravý, ale informativní průzkum různých řemeslných činností. Tuto příručku doplňují dvě poutavé online hry: „Jaký jsi řemeslník?“ a „Kdo chce být řemeslníkem?“. V první z nich se hráči vydávají na cestu sebeobjevování a odpovídají na otázky, aby odhalili svou jedinečnou řemeslnou osobnost. Ten druhý, inspirovaný populárním formátem kvízu, proměňuje honbu za řemeslem ve vzrušující výzvu, testující znalosti hráčů a oceňování různých řemesel.

Do sady nástrojů přidává hmatový rozměr stolní hra se sadou karet, které je třeba kombinovat. Když hráči spojí tyto karty, odemknou svět kreativních možností, které odrážejí samotný proces tvorby. Tato hmatatelná hra podporuje strategické myšlení a imaginativní propojení a nabízí praktický zážitek, který doplňuje digitální dobrodružství.

"The Craftsmen's Toolkit" je více než jen průvodce a soubor her. Je to pohlcující a holistický přístup k podpoře lásky k řemeslu. Ať už prozkoumáváte virtuální říši nebo se zabýváte fyzickými kartami, tato sada nástrojů slibuje, že upoutá zvědavost mladých lidí a vstřípí jim uznání pro umění a dovednosti, které jsou součástí světa řemesel.

ZÁVĚR

Odchod vysoce kvalifikovaných odborníků do důchodu je rýsuje se výzvou, která hrozí narušením cenných znalostí a kulturního dědictví. Nedostatek vhodných náhrad znamená ztrátu odbornosti, a proto je velmi důležité tuto situaci proaktivně řešit. Projekt CYFE se ukazuje jako maják naděje, který umožňuje pracovníkům s mládeží čelit tomuto trendu kultivací nové kohorty kvalifikovaných jednotlivců, kteří mohou bez problémů vstoupit do rolí, které uvolní profesionálové odcházející do důchodu. Projekt CYFE zdůrazňuje širší dopad této mezery v dovednostech a zdůrazňuje, že přesahuje pouhá volná pracovní místa. Představuje potenciální vyčerpání životně důležitých dovedností a kulturního dědictví. Povzbuzením mladých jednotlivců k aktivnímu zapojení do tradičních řemesel a jejich zvládnutí se projekt snaží přeměnit vyprávění z reaktivního přístupu na proaktivní. Nejde jen o nahrazení profesionálů odcházejících do důchodu, ale o vštěpení hlubokého uznání řemeslné zručnosti mezi mládeží a uznání jej jako formy kulturního vyjádření a identity.

Závěrem lze říci, že projekt CYFE je vizionářská iniciativa, která přesahuje řešení hrozícího nedostatku dovedností. Je to výzva k akci, která podporuje změnu paradigmatu, která klade důraz na tradiční řemesla a staví je jako životně důležité součásti identity komunity. Prostřednictvím tohoto projektu není cílem pouze zaplnit mezeru, ale podporovat dědictví a zajistit, aby dovednosti, znalosti a dědictví vložené do řemesla mezi mládeží vydržely a prosperovaly a vytvořily tak most mezi minulostí a budoucností.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

